Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer: Z/23/494230

Onderwerp
Ontwikkeling LTI en klantbijdrage Omnibuzz

Voorstel
De klantbijdragen in het Omnibuzz vervoer worden jaarlijks geïndexeerd met de Landelijke Tarieven Index (LTI). De gedachte hierachter is dat de tarieven gelijk lopen met het Openbaar Vervoer (OV), waar de LTI van toepassing is op de klantbijdrage. De LTI voor 2024 is vastgesteld op 11,72%. Omnibuzz verzoekt alle deelnemende gemeenten om het toepassen van de LTI voor 2024 buiten werking te stellen.

De gemeenteraad besluit:
1. akkoord te gaan met in 2024 afwijken van het gestelde in artikel 20 lid 8 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sittard-Geleen 2022-1;
2. akkoord te gaan met in 2024 buiten toepassing laten van de LTI op de klantbijdrage in het Wmo vervoer.

Inleiding
Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het vraagafhankelijk- oftewel doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) voor 30 Limburgse gemeenten. De gemeente Sittard-Geleen neemt hier aan deel.
De klantbijdrage (eigen bijdrage) in het Wmo vervoer wordt jaarlijks geïndexeerd aan de hand van de Landelijke Tarieven Index (LTI). De gedachte hierachter is dat de tarieven gelijk lopen met het openbaar vervoer (OV), waar de LTI van toepassing is op de klantbijdrage. De LTI is voor 2024 vastgesteld op 11,72%. De thans geldende klantbijdrage in het Wmo vervoer voor de doelgroep in Sittard-Geleen bedraagt € 0,91 per zone. Bij toepassing van de indexering komt dit tarief uit op € 1,02 per zone. Het qua afstand vergelijkbare OV-tarief is thans en blijft in 2024 € 0,91. Toepassing van indexering leidt tot ongelijkheid leiden tussen het OV-tarief en de klantbijdrage in het Wmo vervoer. Hetgeen niet wenselijk is.

Beoogd effect
LTI en Openbaar Vervoer (OV)

Landelijk hebben alle politieke partijen het OV hoog in het vaandel staan. In oktober 2023 stemde de Tweede Kamer daarom in met de motie van kamerlid Bikker (CU). Hierdoor komt vanaf 2024 structureel 300 miljoen euro extra beschikbaar voor het regionale openbaar vervoer. Het bedrag is bedoeld om het regionaal openbaar vervoer betaalbaar en op hetzelfde niveau te houden en niet

Burgemeester mr. J.Th.C.M. Verheijen	Gemeentesecretaris J.A.M. Heesen

verder te schrappen in de dienstregeling. De prijsstijging voor het openbaar vervoer van 11,72% is hierdoor definitief van de baan. Dit betekent tevens dat de klantbijdrage in het OV niet wordt verhoogd. De extra beschikbaar gestelde financiële middelen voor het regionale OV zijn niet beschikbaar voor het doelgroepenvervoer. Voor het doelgroepenvervoer zijn in dit kader geen extra middelen beschikbaar gesteld door het rijk.

LTI en Omnibuzz

Een klantbijdrage zoveel mogelijk gelijk aan het klanttarief in het OV en tussen gemeenten onderling zijn breed gedragen uitgangspunten onder de deelnemende gemeenten. Binnen de gemeente Sittard-Geleen is in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2022-1 de klantbijdrage (artikel 20 lid 7) en de LTI (artikel 20 lid 8) vastgelegd. Volgens de verordening is de LTI van 11,72% dan ook van toepassing op de klantbijdrage in het Wmo vervoer.

Om recht te doen aan het uitgangspunt om gelijke tred te houden met het OV, zouden de klantbijdragen binnen het Wmo vervoer voor de doelgroep in 2024 niet mogen stijgen. Het argument dat iedereen recht heeft op toegang tot betaalbare mobiliteit is voor de doelgroep net zo relevant als voor de gebruikers van het OV.

Aangezien het tarief van de klantbijdrage per 1 januari 2024 moet worden aangepast, is een raadsbesluit noodzakelijk omdat afgeweken moet worden van het gestelde in de verordening met betrekking tot het toepassen van de LTI op de klantbijdrage. Het aanpassen van de klantbijdragen afwijkend van de verordening en/of het aanpassen van de verordening is een raadsbevoegdheid. Aangezien de tarieven zonder andersluidend besluit per 1 januari 2024 van rechtswege worden verhoogd, wordt aan de raad voorgesteld om voor het jaar 2024 de LTI op de klantbijdrage in het Wmo vervoer eenmalig buiten toepassing te laten. De raad wordt daarmee in positie gebracht, hetgeen aansluit bij de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen.

Om echter te bewerkstelligen dat de LTI niet van rechtswege in de periode tot aan de behandeling van dit raadsvoorstel van toepassing wordt, heeft het college bij besluit van 23 januari 2024 wel besloten om met toepassing van de in artikel 28 lid 1 van de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sittard-Geleen 2022-1 opgenomen hardheidsclausule, de klantbijdrage in het Wmo vervoer te handhaven op het prijspeil van 2023. Dit besluit geldt totdat de raad over dit voorliggende raadsvoorstel heeft besloten. Toepassing van de hardheidsclausule is enkel mogelijk in bijzondere gevallen ten gunste van de cliënt als toepassing van de verordening tot onbillijkheden van overwegende aard zou leiden. Aan deze vereisten wordt in dit geval voldaan omdat het handhaven van het prijspeil van 2023 *juist* in het belang en ten gunste is van de cliënt, omdat de cliënt zodoende niet wordt geconfronteerd met hogere tarieven die op een later moment mogelijk weer moeten worden teruggedraaid.

Door de toepassing van de hardheidsclausule bovendien in tijd te begrenzen, te weten tot aan het moment dat de raad over dit voorliggende raadsvoorstel heeft besloten, respecteert het college bovendien de positie en beslissingsbevoegdheid van de raad. Het collegebesluit is dus enkel daarop gericht om een vacuüm ten gunste van de cliënt op te vullen.

Omnibuzz geeft aan in dit specifieke geval overigens genoodzaakt te zijn om proactief te handelen om klanten tijdig te kunnen informeren en de klantbijdrage door te voeren in hun administratieve systemen voor een correcte facturatie. Zij geven daarbij aan te handelen in de geest van de uitgangspunten en hebben in afwachting van besluitvorming de indexering 'on hold' gezet en gaan geen verhoging toepassen op de klantbijdrage per 1 januari 2024 tot 1 juli 2024. Hiermee geven zij de deelnemende gemeenten de ruimte om de besluitvorming op een correcte wijze te doorlopen.

Argumenten

1.1 Door het niet toepassen van de LTI in 2024 blijft de klantbijdrage zoveel mogelijk gelijk aan het klanttarief in het OV.

1.2 Het niet toepassen van de LTI in 2024 betekent voor de doelgroep dat de klantbijdragen in het Wmo vervoer € 0,91 per zone blijft.

Kanttekeningen

1.1.1 Bij het wel toepassen van de LTI in 2024 ontstaat een situatie waarbij de klantbijdragen binnen het doelgroepenvervoer in het kader van de Wmo 2015 negatief afwijken ten opzichte van de klantbijdragen binnen het regionale OV, hetgeen niet aansluit op de thans gehanteerde uitgangspunten.

1.1.2 Door het niet stijgen van de eigen bijdragen in 2024 loopt de gemeente in de berekening van Omnibuzz ongeveer € 35.086 mis aan hogere inkomsten (het misgelopen bedrag is indicatief) op de klantbijdrage binnen het Wmo vervoer. De indexatie van de eigen bijdragen binnen het Wmo vervoer is in de begroting van de gemeente Sittard-Geleen voor een lager bedrag meegenomen dan hetgeen aangegeven wordt door Omnibuzz. Onze begroting 2024 is ten opzichte van de begroting 2023 verhoogd met € 12.167 (voor heel 2024).

1.1.3 Het algemeen bestuur van Omnibuzz heeft op 20 december 2023 het principebesluit genomen om de misgelopen inkomsten van de gemeenten gedurende het eerste halfjaar 2024 als gevolg van het niet toepassen van de LTI (/bevriezen van de klantbijdrage in 2024) te dekken uit de algemene reserve van Omnibuzz. Het daadwerkelijke bedrag kan pas achteraf worden vastgesteld, als het vervoer over het eerste halfjaar definitief is.

1.1.4 Dit raadsvoorstel is gebaseerd op de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Sittard-Geleen 2022-1. Deze verordening is nog niet vastgesteld. Deze verordening dient vóór voorliggend raadsbesluit te worden vastgesteld. De verordening ligt – volgens de huidige planning – op 22 februari 2024 voor vaststelling aan de gemeenteraad voor.

Inclusie

Omnibuzz organiseert namens de deelnemende gemeenten het Wmo-doelgroepenvervoer en bevordert hiermee de mobiliteit van doelgroepen die geen of minder goede toegang hebben tot het reguliere openbaar vervoer, en/of niet zelf in eigen vervoer kunnen voorzien. Door deze voorziening worden Wmo-doelgroepen in de gelegenheid gesteld tot participatie in de samenleving.

Duurzaamheid

De gemeenschappelijke regeling is gericht op het gezamenlijk toekomstbestendig uitvoering geven aan het door de gemeenten te verzorgen doelgroepenvervoer in de provincie Limburg. Bij de aanbesteding van het doelgroepenververvoer voor de periode 2020-2024 zijn duurzaamheidseisen gesteld, onder meer met betrekking tot contractduur en wagenpark. Daarnaast heeft de GR Omnibuzz zich geconformeerd aan het bestuursakkoord Zero Emissie Doelgroepenvervoer.

Financiën

In het voorstel 'Klantbijdrage van Algemeen Bestuur Omnibuzz' (bijlage 3: agendapunt 4.4 LTI index en klantbijdrage) is door het Algemeen Bestuur besloten scenario 2 toe te passen, zijnde:

De LTI buiten werking stellen en de klantbijdragen in 2024 niet verhogen. Hiermee volgt Omnibuzz het uitgangspunt, maar er is een raadsbesluit nodig om af te wijken van de verordening. Dit vraagt om een zorgvuldige besluitvorming door de gemeenteraden van de gemeenten, maar Omnibuzz dient ook haar klanten tijdig te informeren en de juiste klantbijdrage door te voeren in haar administratieve systemen. Dit zodat zij in staat zijn correcte facturen te versturen naar de klanten.

Om de deelnemende gemeenten de ruimte te geven om dit besluit op een correcte wijze te doorlopen en de klanten tijdig te informeren heeft het algemeen bestuur van Omnibuzz op 20 december 2023 het principebesluit genomen om:

1. *Afwachtende besluitvorming van de gemeenteraden de indexering voor het eerste halfjaar 2024 'on hold' te zetten en*
2. *de gemeenten te compenseren voor de misgelopen inkomsten over het eerste halfjaar 2024 als gevolg van het niet toepassen van de LTI (/bevriezen van de klantbijdrage in 2024). De voorgenomen compensatie zal gedekt worden uit de algemene reserve van Omnibuzz.*

Het te nemen besluit, zijnde het buiten werking stellen van de LTI, heeft financiële gevolgen voor de gemeenten, want de inkomsten stijgen dan niet in 2024.

Het buiten werking stellen van de LTI heeft echter een direct financieel effect op de gemeentelijke begroting, omdat de inkomsten uit de klantbijdragen niet zullen stijgen in 2024. Zo blijkt uit de Bestuurlijke brief (bijlage 2: Brief van het dagelijks bestuur gericht aan het college van B&W). In de bijlage bij deze brief staat een overzicht van de inkomsten die de toepassing van de index extra zou genereren. Uit dat overzicht blijkt dat de gemeenten in totaal over 2024 ongeveer een bedrag van € 347.039 aan inkomsten mislopen. Ons aandeel (voor het tweede halfjaar 2024) is volgens Omnibuzz € 35.086.

Voor de periode 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024 heeft het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur het voorstel gedaan om het gemis van de gederfde inkomsten op te vangen uit de algemene reserve van Omnibuzz teneinde de gemeenten te compenseren. Uit de jaarstukken 2022 van Omnibuzz blijkt dat de algemene reserve van Omnibuzz toereikend (zijnde € 900.000) zijn om de financiële consequenties (van € 172.571) te dekken binnen hun eigen begroting 2024.

Ook de gemeenten dienen maatregelen te nemen wanneer scenario 2 toegepast wordt, omdat zij in hun begroting 2024 rekening houden met een verhoging van de inkomsten uit de klantbijdrage in 2024 voor het gehele jaar. In onze programmabegroting 2024 is rekening gehouden met een stijging van de eigen klant bijdragen van € 12.167 (van € 347.622 in 2023 naar € 359.789 in 2024) in 2024 ten opzichte van 2023. Dit is iets lager dan hetgeen in de Bestuurlijke informatiebrief financiën staat. Wanneer besloten wordt de LTI heel 2024 niet toe te passen, dan bedraagt de financiële consequentie voor onze gemeente € 6083,50. Dus 50% van € 12.167 (zijnde verhoging van de raming in de programmabegroting 2024 ten opzichte van 2023) in plaats van ons aandeel van de aanname (zijnde € 35.086) opgenomen in de bijlage bij de Bestuurlijke informatiebrief financiën.

Voorgesteld wordt om de geraamde inkomsten in 2024 uit de klantbijdrage in de eerste Pro Rap 2024 naar beneden bij te stellen met € 6083,50, door dekking te vinden binnen de eigen begroting 2024 van de Wmo. De (financiële) consequenties voor de volgende jaren dient nog nader te worden bezien.

Communicatie en Participatie
Omnibuzz heeft een gesprek gehad met het cliëntenpanel. Het cliëntenpanel stelt unaniem voor om de nullijn aan te houden voor de klantbijdragen. Uiteraard is er begrip voor de financiële situatie van gemeenten.

Vervolg
Na vaststelling van dit voorstel wordt het dagelijks bestuur van Omnibuzz hiervan worden geïnformeerd. Omnibuzz informeert hun klanten. De gemeente publiceert het voorstel op de Openbare Besluitenlijst.

Openbare besluitenlijst
De raad heeft besloten om in 2024 de tarieven voor doelgroepenvervoer niet te verhogen. Dit betekent dat inwoners die vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gebruik maken van vervoer via Omnibuzz hetzelfde tarief betalen als in 2023.

Bijlagen
1: Aanbiedingsblad
2: Brief van het dagelijks bestuur gericht aan het college van B&W
3: Agendapunt 4.4 LTI index en klantbijdrage
4: Voorstel aan Gemeenteraad
5: Raadsbesluit
6: Brief aan AB GR Omnibuzz inzake LTI en klantbijdrage

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller: [redacted] E-mail: [redacted] Team: Zorg Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : Z/23/494230 Reg. datum : 22 januari 2024 Reg.nummer(s) bijlagen :